

Örök mementő az emberiségnek

Az „Üröm Városa”

„A harmadik angyal is trombitált, és az égből, egy nagy csillag esett le égve, mint egy lámpás, és ráesett a folyók harmadára és a vizek forrásaira. A csillag neve pedig „ÜRÖM” – és ürömmé lett a vizek harmada, és sok ember meghalt a vizektől, mert azok keserűvé váltak.” (Jelenések 8. 10–11.) Így szól a Biblia utolsó könyvének, János apostol Mennyei Jelenésekről frott könyvének egyik, az utolsó időkről szóló jóslata, amint az apostol látomásaiban megjelent.

Kevesen tudják, hogy Csernobil – ukrán nyelven azt jelenti: Üröm. Hát szó szerint beteljesedett öt évvel ezelőtt az ukránjai városka nevében rejlő fátum! Csernobil valóban az Üröm városa lett – annál is végzetesebb: a holtak szellemvárosa! Mintha csak a fent idézett, kétezer esztendő bibliai jóslat teljesedett volna be azon a napon Csernobilban!

Öt éve, 1986. április 26-án következett be a számtalan emberéletet kioltó robbanás a csernobili nukleáris erőműben. Erre a mostani évfordulóra időzítette az egész világot megrező nyilatkozatát Vlagyimir Csernusenko, a Csernobil körüli zárt biztonsági övezet tudományos igazgatója. Egy héttel a tragikus évforduló előtt, Londonban hozta nyilvánosságra az eddig elhallgatott igazságot, hogy a sugárfertőzés következtében legalább 8–10 ezren veszítették életüket – a hivatalos közléssel ellentétben, mely csupán 32 halotról tett említést.

Bár megdöbbenéssel vettük most a hírt, mi már akkor is bizonyosak voltunk abban, hogy az akkori közlések – enyhén szólva – nem felelnek meg a valóságnak, s a radioaktív fertőzés mértéke a valóságban jóval nagyobbra tehető, mint amit a szovjetek közölték a Nemzetközi Atomenergia Ügyneveléssel és a világ közvéleményével.

Sajnos, itthon a Kádár-rezsim is szándékosan elhallgatta és elbagatelizálta a robbanás következményeit, mondván, nekünk semmi okunk sincs az aggodalomra, mert Magyarországon a radioaktív sugárzás minimális emelkedése elhanyagolható. Így aztán mi csak a nyugati hírforrásokból értesülhettünk a valódi veszély nagyságáról, s hallhattuk a szigorú felhívásokat, hogy se tejet, tejterméket, se salátát, zöldségfélét senki ne fogyasszon. S amikor külföldön – tőlünk nyugatabbra – megsemmisítették a mérgegrága primóroket, és hektoliterszámba öntötték el a sugárfertőzött, egészségre ártalmas tejet – mert ott csakugyan „legfőbb érték az ember!” – nálunk a felelős (?) – de inkább felelőtlen – magyar kommunista kormány nyugtatgatta a tízmillió magyart, hogy nyugodt lelkiismerettel fogyaszthat tejet, salátát, semmi baj nem lesz belőle! Így etettek meg velünk minden zöldséget, már aki hitt a szavuknak...

Pedig a csernobili katasztrófa Magyarországon is éreztette végzetes hatását. Alig néhány héttel utána máris megnőtt a

radioaktív fertőzés okozta rákos megbetegedések (leukémia, csontrák stb.) száma. Még itt, a nyugati határszelen is. Csak egyetlen szomorú példát említek. Szombathely közelében, egy tízéves kislány betegedett meg hirtelen 1986 nyarán, három hónappal Csernobil után. Szép és okos, értelmes gyermek volt, szülők és nagyszülők szemefénye, az iskola büszkesége, nekem is egyik legjobb kis tanítványom. Majd kicsattant az egészségtől, soha nem volt beteg. Aztán „Csernobil után” nem sokkal hirtelen lerobbant, az orvosok eleinte csak valami ártatlan nyári dizentériára gyanakodtak. Mivel panaszai fokozódtak, beszállították a szombathelyi Gyermekkorházba, ahol azonnal diagnosztizálták a bajt: leukémia (fehérvérűség). Gyors lefolyásúnak bizonyult a szörnyű betegség: hat héten belül végzett vele. S mivel akkor nem volt szabad nyíltan beszélni róla, az orvosok is csak sutto-gva mondták meg: „Csernobil” okozta a kislány halálát.

S ki tudná megmondani – statisztika nem készült róla – hány gyermek és felnőtt korai halálát okozta az a katasztrófa? Minden bizonnyal hazánkban is több tízezerre tehető a „csernobili áldozatok” száma, s ezt is hozzá kell adnunk ahhoz a „helyszíni” 8–10 ezer áldozathoz! De azok pontos számát sem ismerjük, akik a késve kitélepített tízezrek közül betegedtek és haltak meg, hetekkel, hónapokkal vagy akár évekkel a robbanás után! S arról sincsenek megbízható adataink, hány százezer megbetegedés és haláleset tekinthető a csernobili robbanás következményének a sugárzás tágabb körzetében – voltaképpen egész Kelet- és Közép-Európában is –, és hány ezren kapnak csontrákat, leukémiát napjainkban is – az akkori és még mindig meglévő sugárzás következtében?! Hiszen csak néhány napja közölték hivatalosan, hogy a megsérült és befalazott blokkon repedések keletkeztek, melyen át radioaktív sugárzás került ismét a légkörbe! Újabb tízezrek élete került veszélybe, a sugárbetegségnek pedig – a fertőzés mértékétől függően – hosszú, évekig tartó a lappangási ideje!

Mint a latin közmondás tartja: „Nomen est omen!” De Csernobil, az „üröm városa” nemcsak az egész világon ismertté vált városnév, – mint Hirosima vagy Nagaszaki, – hanem ennél jóval több: fogalom, és szomorú emlékeztető lett. Egyfajta huszadik századvegi emberi magatartásnak a megnevezése is: az emberi felelőtlenység, a közöny, a tagadás, a hazugság, az önteltetés, – és még folytathatnánk tovább a sort. De komoly figyelmeztetésé vált arra nézve is, hogy a tüzelt játszani tilos és éleveszélyes, mert ők maguk is megéghetnek és áldozatokká válhatnak.

Ezen az ötödik évfordulón így lesz az „Üröm Városa”, a csernobili szellemváros örök mementővé az emberiség számára.

– szerdahelyi –